

[Transcript] Dagens Eko / Fallet med Luleåpojken som mördades av sin pappa

Hallå, det här är nyhetspadden Dagens Eko.

Nu börjar vi.

Erika Tingsträtten i Luleå har nu dömt en pappa-till livstidsfängelse för att ha mördat sin egen son.

Det här väldigt uppmärksammade och tragiska fallet har ju också väckt en större debatt, eller hur?

Ja, det har ju framför allt lätt till diskussionen hur det här kunde hända. Varför klarar svenska samhället inte av att skydda barn mot potentiellt farliga föräldrar?

Det här är Dagens Eko med Robin Olin.

Idag om fallet med den åttaåriga Luleå-pojken som mördades av sin pappa.

Det är söndagen 8 januari år när SOS Alarm får ett samtal från Luleå.

I SOS 1-2 har vi inte träffat.

Mamman ringer i orolig för sin son som inte kommer tillbaka från ett besök hos pappan.

Nu står hon där utanför pappans lägenhet.

Men varken han eller sonen svarar i telefonen.

Det berättar hon senare i rätten.

Det kändes inte alls bra.

Jag sa till dem flera gånger att jag är orolig att ni ska hitta honom liggande, så ni måste in i lägenheten.

Mamman blir bollad fram och tillbaka i telefonen.

Polisen hänvisar till socialtjänsten som hänvisar tillbaka till polisen.

Min syster var där och hon sa också att hon är rädda för att jag hittar honom död.

Ni måste gå in i lägenheten.

Tre timmar efter att mamman först ringde SOS Alarm går polisen in.

De hittar pojken i badkaret av liten.

I lägenheten finns också pappan med livshotande skador.

Gäst är Erika Sundén, ekottsreporter i Luleå.

Erik, om vi börjar med den här åttaårige-pojken vad vet du om honom och vem var han?

Han verkar ha varit en glad och lättsam pojke som gillar teater och spelar basket och är väldigt aktiv generellt.

Han hade många kompisar.

Han planerade sin nyårstag, som var en månad från det här tillfället och han skulle ha FIFA-turnering med sina kompisar.

En helt...

Fopolspelskalas.

Precis. En helt vanlig glad åttaåring.

Du har ju följt det här fallet sen nyheten kom-
att han hittades död. Hur har det varit?

Hämst är det korta svaret.

Jag minns hur jag stod i Snön utanför pappans bostad-
när det här precis hade hänt.

Du vet, ett helt vanligt bostadsområde-
med folk som rastar hunden på lunchen och så vidare.

Jag tänker, vad får en förälder att hellre döda sitt barn-
än att låta det leva ett liv som man inte kan kontrollera?

Och just att det är ett orsildigt barn som drabbas-
gör det hela så mycket värre.

Det i sig väckte en proteststorm-
som ledde fram till ljusmanifestationer runt om i hela landet.

Det får vara nog. Det har varit för mycket sånt här vald på sistone.

Vuxnas uppgift är att vi ska skynda de som är allra mest utsatta.

Och här har vi ju uppenbart misslyckas med det totalt.

Jag har själv vuxit upp i tvångsumgänge med min pappa-
och jag vill inte att något annat barn ska behöva gå igenom det.

Det spelas musik, man håller tal.

Till er maktavare, låt detta vara den sista manifestationen.

Låt detta vara den sista manifestationen vi behöver hålla i det här ärendet.

Vi kräver en förändring!

En ilskom frustration.

Man pratar om tvångsumgänge, det vill säga att föräldrars rätt-
att vara med barnen, trots att barnen faktiskt inte vill det.

Så de vill att det här ska förändras helt enkelt?

Ja, precis så.

Och för att förstå just det här fallet-
och ifall det finns något mer som samhället kunde ha gjort då-
för att rädda den här lille pojken.

Vad börjar den historien?

Maman och pappan i det här fallet träffas genom gemensamma bekanta-
för tio år sedan.

De inleder en romans och så får de till slut ett väldigt efterlänktat barn.

Men ganska snabbt efter att barnet har fött-
så påbörjas det här sjuårlånga vårdnadstvist.

En vårdnadstvist är...

Det är ju alltid en uppslittande, sårig situation-
där det ofta finns olika versioner.

Om vi tittar på vad som har hänt i det här fallet-

och börjar med mamman's perspektiv, vad är det hon menar och har hänt?

Det finns en tydlig händelse för tre år sedan i Sundsvall när hon bodde där.

Maman befinner sig på sitt jobb och sonen är fem år-
han har följt med henne till jobbet den här dagen.

Mamman beskriver hur pappan utan förvarning dyker upp på jobbet och bankar på min arbetsstöd och rycker upp dörren och bor in.

Lyftar ut pojken till bilen.

Börja skrika och ropa efter mig.

Mamma, mamma, jag vill inte, jag vill inte.

Både mamman, pojkens mor och mor, en kollega försöker stoppa mannen men lyckas inte.

Den här pappan kör iväg med bildorna öppna och pojken sitt skramlar runt till bilar.

Efter det här blev pojken enligt mamman.

Väldigt påverkad.

Han blev rädd för att pappan ska komma och hämta honom när som helst.

Han var så rädd. Det är där allt egentligen blev tusen gånger värre.

Och pappans perspektiv då?

Hur ser han på den här perioden av vårdnadstvist?

Han menar att pojkens oro försvinner så fort de träffas att han inte alls mår dåligt av de här mötena.

Han utsätts för omfattande programmering, kallande.

Han programmeras av mammans rädsla och att den överförs på pojken och att han därmed börjar tycka mer illa om sin pappa och så vidare.

Han plågas av den här vordnadstvissten, den här pappan, kort och gott.

Han hör av sig till manschoren, han förlorar jobbet, han får svårt att sova.

Han är väldigt påverkad av den.

Och vad händer efter den här incidenten då när pappan kör iväg pojken med bilen?

I korta drag kan man väl säga att mamman flyttade till Luleå.

Och då bedöms relationen var så dålig mellan föräldrarna att det påverkade pojkens smående och mamman får ensam vordnad.

Och det var ungefär för två år sedan.

Så småningom skaffade även pappan sig i en bostad i Luleå för att kunna vara med pojken.

Okej, han flyttar efter alltså.

Ja, inte direkt flyttar, han skaffar sin lägenhet och det är oklart hur mycket han är där.

Men han skaffar sig den för att kunna få vara med pojken i alla fall.

Och så småningom bestämmer hovrätten för Övre Norrland

att han ska få träffa zonan i ett par timmar, lördag och söndag, varannan helg.

Just för att han har ansträngt sig så mycket för att få vara med pojken.

Och pojken själv då?

Hur ser han på att vara med sin pappa i det här läget?

Ja, men det man vet om pojken är att han vid flera tillfällen har uttryckt oro inför de här mötena.

När pappan ska hämta honom så blir han att få stanna längre på fritid.

Så skolan har gjort orosanmälningar.

Så har han också uppfattat den här oron.

Polisen är på plats vid en händelse och blir väldigt besvärad av det de ser.

Så de gör också orosanmälningar för att den här pojken verkar må så dåligt av de här mötena.

Och när pojken, han går på egna samtal och i de samtalen uttrycker han också-

[Transcript] Dagens Eko / Fallet med Luleåpojken som mördades av sin pappa

att han tycker att det är skönast när han slipper tänka på att pappa finns. Men för att vara riktigt tydlig här, har pappan utsatt zonen för någon form av våld innan det här vet du det?

Nej, det finns ingen dokumentation på att han faktiskt har velat annat än att vara med sin son.

En pojke under 15 år hittades igår kväll död i en bostad i Luleå.

Polisen misstänker att pojken har mördats och agrippit en man.

Han är skäligen misstänkt för mord.

Polis och klagare är just nu inget mer om omständigheterna kring händelsen.

Efter att den åtta år i pojken hittats död i badkarret i januari i år - så nekar pappan först till brott.

Men i början av april svänger han och erkänner mord på sin son.

Knapp den vecka senare inleds rättegången i Luleå tingsrätt.

Då ska vi börja med att förra åklagaren cirka.

Han har berövat livet genom att med åtstramande våld mot halsen - stripa eller kväva honom.

I enligt åklagaren finns det tecken på att pappan planerat det här dådet under lång tid.

Bland annat har han sålt sin bil och gjort sig av med sin dator.

Gärningen har föregåtts av nogramplanering, inneburit ett svårt lidande - och varit särskilt handsynslöst.

Och Erika, du bevakar den här rättegången på plats.

Hur är det där inne i rättshallen?

Ja, det är en märklig stämning att se två föräldrar sitta vid liv - och titta på en bild av en dödsson.

Han var jätteempatisk, jättekärlig, full och jättekännande.

Det finns tio reserverade platser för de som är där för att stödja mamman i den här processen.

Det är mycket känslor i luften.

Han var en väldigt social pojke som var lätt att tycka om.

Det var så många som tyckte om honom.

Folk gråter.

Vi blir tvungen att avbryta förhandlingarna flera gånger för att mamman ska orka med.

Och när det gäller vad som faktiskt hände under den här helgen - när pojken har varit med sin pappa, reds det ut?

Ja, papparna och sonen träffas både på lördag och på söndag.

På lördag verkar de ha en bra dag.

Då är de ute på stan och pojken ringer och säger att mamman ska hämta dem på stan.

Så det hade gått bra. Sen kommer den här söndagen -

och då kommer papparna att hämta pojken i taxi.

När han väl kommer till lägenheten är det lite åklagare ändå.

Han har börjat laga mat.

Det finns brotsaker som är skalade och så där.

Sen har pappan av någon anledning fört in pojken i sovrummet - där han har dödat honom och sen klär han av honom -

och bär in honom i badrummet.

Nu var det ju så att du låg vid badkarret.

Vad är tanken eller hur?

Pappan säger att han inte vill prata om det som hänt in i lägenheten.

Jag ska lära mig att diskutera dem i kvällen som har hänt i lägenheten.

Och tack.

Men däremot säger han att han inte har nåt att använda mot åklagarens beskrivning.

För att du tänker döda...

Det är själv.

Jag känner inte.

När bestämde du dig för att göra det?

När pappan ger sin förklaring till vad det är som har hänt-

så är det ju så att många har svårt att sitta tyst och lyssna-

utan att de protesterar i lite mumlande från åhörabenken.

Varför det då?

Han försöker motivera dem att han har gjort det här-

för att skydda sonen väcker, liksom anstöt hos de som lyssnar helt enkelt.

Han har bland annat skrivit ett brev där han skriver att han ska döda för att rädda.

Han säger ju att den här vårdnadstvisten var nån form av tortyr.

Han ser inget slut på den här vårdnadstvisten, så det här var det enda slut han kunde se.

Att han ska döda både pojken och sig själv.

Det låter ju helt absurt, men får du nån bild av vad det betyder döda för att rädda?

Han hade ju tänkt att de båda skulle vara döda vid det här laget, tror jag.

Han säger att han är enda tröst där att han ska möta sin son senare.

Jag ska få hänas på en gång.

Och jag har nästan en annan skriva på en gång.

Det är ett annat liv.

Erika, det är ju ingen tvekan om att det här är fruktansvärt på alla sätt.

Men om vi går tillbaka till den frågan som du beskrev som fanns på manifestationerna-

efter att pojken dödats, som handlar om ifall det fanns nåt mer-

som samhället kunde ha gjort för den här pojken.

Det har ju varit flera fall på senare tid i Sverige där barn dött av vanvård eller våld.

Därför övarna varit, antingen biologiska föräldrar eller andra närstående släktingar.

S&S ligger kvar i samtal här.

Vi får in några lite konstiga uppgifter om en flicka som ska avlira i hemmet efter fall.

Men vi får inte fram nån adress.

Vi har till exempel det uppmärksammade fallet Lilla hjärtat.

Trots starka protester så återlevnades Esmeralda till sina biologiska föräldrar-

och det slutade med att Esmeralda hittades död i början av 2020.

Det fallet ledde till en ny lagstiftning.

Läx, Lilla hjärtat, som innebär att myndigheter måste ta större hänsyn till barnets bästa-
när man familjehems placerar.

Har det här fallet med åtta åringen lätt till nå liknande-

tror du att det också kan bli en förändring i lagar och hur man ser på barns rättigheter?

Ja, men det har blivit en ny läxdebatt även här kan man säga.

Fallet har väckt stort engagemang och satt ett politiskt fokus på frågan om att ändra lagen.

[Transcript] Dagens Eko / Fallet med Luleåpojken som mördades av sin pappa

Inget enda barn ska mot sin vilja tvingas till umgängen med eller boende hos en förövare. Intresseorganisationer som är ute och gör utspel, politiska partier-skrivit debattartiklar och engagerar sig i frågan.

En av de frågor som lyfts är att föräldrar som är dömda för våldsprätt-inte ska få ha umgänge alls med barnen.

Och att barn som uttrycker rädsla för en föräldrar inte ska tvingas till umgänge.

Det vill säga att tvångsumgänge.

Men också att barn ska kunna få ett eget juridiskt ombud i vårdnadstrister.

Den 8 januari hittades en åttaårig pojke död hemma hos sin pappa.

I årets första partiledagdebatt vände sig Miljöpartiets språkrör Marta Stenevi-till statsminister Ulf Kristersson och tog upp frågan om en lagändring.

Jag är oänse med den här regeringen i väldigt mycket. Det är nog ingen hemlighet.

Men i den här frågan vill jag vädja till statsministern.

Låt riksdagen enas om att vi ska införa en läx omgående.

Låt oss i den här frågan visa att vi kan ta det ansvar som väljarna har gett oss-och verkar tillsammans för barnets bästa.

Och finns det en sådan enighet då?

Ja, Ulf Kristersson säger att han ska återkomma i den här frågan-vilket han också gjorde senare under våren.

Mitt ansvar är att se att lagen inte är bra nog och ändra lagen.

Men i början på hösten skulle regeringen kunna komma tillbaka med helt ny lagstiftning.

Ja, Ulf Kristersson är lila aktuellt som säger att han ska göra en lagändring nu i hösten.

En helt ny lagstiftning för att öka barnskydd mot tvångsumgänge med våldsamma föräldrar. Kan du lova att du ska göra allt du kan för att det ska bli en ändring på det här?

Det kan jag lova.

Vi får väl se hur det går?

Men samtidigt måste du ha väldigt svåra avvägningar att göra.

Vad är en våldsam förälder?

Finns det någon risk att lagstiftningen kanske går för långt?

Och att barn inte får träffa föräldrar som de egentligen kanske skulle må bra av att ha i sina liv?

Ja, det är någonting som socialstyrelsen bland annat lyfter fram som ett problem.

Det är svårt att navigera i de här målen.

Det kan kännas självklart i efterhand, men just där och då är det svårt att bedöma vad ett barns åsikt är.

Och vad som är en ärvdås åsikt av en förälder till exempel.

Det är inte helt självklart att det kommer att bli jättenkelt.

Här är sovrummet som jag nämnde tidigare.

Den kan se på skissen vart det är, där pillen visar.

Till vänster om sängen låg kläder i en hög.

Byggsor, kalsonger, huvudtröja, socker.

De var då i barnstoläk och jag menar att det är kläder.

När det gäller just den här åtta året i pojken som dödades i Luleå, som du bevakat 30 gången här...

Går det att säga nånting ifall en annan lagstiftning hade kunnat skydda honom på något sätt?

Ja, men till exempel hade han inte behövt träffa sin pappa eftersom han så tydligt hade uttryckt att

[Transcript] Dagens Eko / Fallet med Luleåpojken som mördades av sin pappa

han tyckte att de här mötena var jobbiga.

Att han var rädd för att pappan skulle föra bort honom.

Eller så hade umgänget i januari kanske varit övervakat.

Då hade det varit svårt för papparna att agera också, så kanske att det hade rädda livet på honom.

Men det är ju omöjligt att veta.

Det är ju så lätt att vara efterklok i de här fallen och svårt att veta på förhand vad som ska gå så här illa.

-Tack, Rika. -Tack.

På onsdagseftermiddagen meddelade tingsrätten i Luleå sin dom.

Pappan döms till livstidsfängelse förmodet på sin son.

Enligt rätten har han visat särskild hänsynslöshet och pojken har utsatts för svårt lidande.

Domen kan överklagas senast den tionde maj.

Och det var allt från Dagens Eko. Vi hörs igen imorgon.

Programledare var Robin Olin och gäst Erika Sundén.

Producent Ulika Lindqvist.

Du når oss på Dagens Eko, att Sverigesradio.se.